

פטירה בבית
שמירת המת
פטירה בבית בשבת
פטירה בבית חולים או בבית אבות
ניתוח שלאחר המוות
השיקולים בקביעת מועד הלוויה

התנהגות בשעת פטירה

פטירה בבית

לאחר שהרופא קבע את המוות נוהגים להמתין כחצי שעה ואז מורידים את גופת הנפטר ומניחים אותה על הרצפה.

את הנפטר יש להניח כשרגליו לכיוון פתח החדר, מישרים את ידיו לצדי גופו, מצמידים את רגליו, ועוצמים את עיניו. יש הנוהגים שהבן הבכור עושה כל זאת.

לאחר שהניחו את הנפטר על הרצפה, מכסים אותו בסדין לבן.

יש נוהגים להדליק שבעה נרות למראשות הנפטר, ויש נוהגים שהנרות יהיו משמן זית ויש מסתפקים בנר אחד.

שמירת המת

מפני כבוד הנפטר אסור להשאירו לבד בחדר ללא שמירה מרגע הפטירה ועד לאחר הקבורה. לכן באותו חדר שנימצא הנפטר צריך להיות יהודי שיששה עימו, ומנהג יפה שאותו אדם אומר תהילים כל אותו הזמן.

כל מי שנמצא במחיצת הנפטר (בחדר בו נמצא הנפטר) צריך לנהוג בכובד ראש. לכן לנוכחים בחדר בו נמצא הנפטר אסור: לאכול, לשותות, לעשן, ולדבר דברים בטלים.

כמו כן אסרו חכמים על הנוכחים במחיצת הנפטר (בחדר בו נמצא הנפטר) לקיים מצוות משום "לועג לרש" שכן הנפטר אינו יכול יותר לקיים מצוות, כגון: ללכת עם ציציות בחוץ או לברך וכד'.

פטירה בבית בשבת

אסור לחלל שבת עבור הנפטר. על כן, לאחר שרופא קבע את המוות, מותר להוריד את גופת הנפטר ולהניחה על הקרקע. פעולה זאת ניתן לעשות בתנאי שבשעה שמטלטלים אותו על מנת להורידו לקרקע יניחו עליו דבר שמותר לטלטל בשבת.

מכיוון שיש עניין של חילול שבת מחד וביזיון המת מאידך, הטיפול מצריך שאלת רב. על כן טוב יעשו בני המשפחה שיתיעצו קודם עם רב הגר בשכנותם.

פטירה בבית חולים או בבית אבות

הצוות המקצועי, בבית החולים או בבית האבות, יטפלו בשחרור הגופה מהמכשירים השונים אליהם היה מחובר ויפנו את הנפטר למקום המיועד לנפטרים.

ראוי למשפחה במידה והדבר מתאפשר, על פי הנתונים הפיזיים של בית החולים או בית האבות, שתדאג לקיום מצוות שמירת המת במתחם אליו פונה הנפטר.

ניתוח שלאחר המוות

חשוב לדעת כי על פי החוק, ניתוח גופה לאחר המוות, יכול שיעשה באחד משני המקרים הבאים בלבד: בהסכמת המשפחה או במקרים נדירים על פי פסיקת בית המשפט. שופט יכול לפסוק רק במעמד שני הצדדים כלומר בנוכחות בני משפחה.

אם לא קיים אחד התנאים כאמור הרי שעל פי החוק אסור לבצע נתיחה.

במכל מקרה על בני המשפחה לשאול מורה הוראה מוסמך.

השיקולים בקביעת מועד הלוויה

יש לעשות השתדלות מרובה להביא את הנפטר לקבורה סמוך ככל האפשר לשעת הפטירה וזאת מכיוון שיש איסור להלין את המת שלא לצורך.

אם זאת, מותר להלין את המת אם הדבר הינו לכבוד הנפטר, כגון: כדי שיבואו קרוביו להלוויה, או כדי שיהיה קהל רב בזמן הלוויה. ובעיקר ניתן לעקב את הלוויה בשביל שבני הנפטר יוכלו להשתתף בלוויה של אביהם.

יש להקפיד ולהיזהר שלא לערוך לוויה סמוך לכניסת שבת או חג, כדי שכל המלווים יוכלו לשוב לבתיהם קודם לכניסת השבת או החג שכן אין זה לכבוד הנפטר שיגרם חילול שבת בעטיו. על כן הלוויה חייבת להסתיים לפחות שתיים וחצי לפני כניסת שבת או חג.